

ความลำเอียง

ความลำเอียงหรืออคติ (Prejudice) เป็นทัศนคติอย่างหนึ่ง ที่ก่อให้เกิดการกระทำที่ไม่เป็นกลางเป็นความรู้สึกที่ไม่ดี ไม่เป็นธรรมต่อบุคคลหรือสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ทั้งทางบวก หรือทางลบ

สาเหตุที่ก่อให้เกิดความลำเอียง

๑. สาเหตุทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดความไม่เท่ากันทางด้านฐานะ ความเป็นอยู่ในสังคม การศึกษา การประกอบอาชีพ ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ต่อความรู้สึกของมนุษย์ ทำให้เกิดความรู้สึกเหนือกว่า หรือด้อยกว่า และจากความรู้สึกดังกล่าว มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งทางบวก คือ การยอมรับ ยอมอ่อนข้อให้ เรื่องยากกลายเป็นเรื่องง่าย และทางลบ คือ การต่อต้านเตรียมพร้อมที่จะคัดค้าน เรื่องง่ายกลายเป็นเรื่องยาก

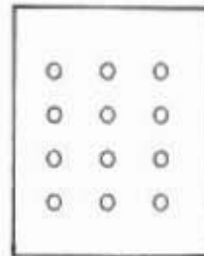
๒. สาเหตุทางอารมณ์ ความคับข้องใจ การแบ่งขั้วกัน และการเอาชนะกัน ก่อให้เกิดความลำเอียงขึ้น ที่มาของการเกิดความคับข้องใจแหล่งหนึ่งคือ การชิงดีชิงเด่นกัน เมื่อมีการแข่งขันกันระหว่างกลุ่ม ไม่ว่าจะ เป็นเรื่องงาน ครอบครัว หรือความเป็นอยู่ทางสังคม และเมื่อกลุ่มหนึ่งประสบความสำเร็จ ความสำเร็จที่กลุ่มนั้นได้รับจะกลับกลายเป็นความคับข้องใจ ของอีกกลุ่มหนึ่งตามกฎของ ก็อสส์ (Goussé's law) การชิงดีชิงเด่นกันจะเกิดขึ้นอย่างมากมาย ในระหว่างกลุ่มต่างๆ ที่มีความต้องการที่คล้ายคลึงกัน นักวิจัยหลายท่านได้ชี้ให้เห็นว่าความลำเอียงเรื่องผิวจะเกิดขึ้นอย่างรุนแรงระหว่างคนผิวขาวกับคนผิวดำ เป็นต้นว่า ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงาน ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าการแข่งขันกัน ชิงดีชิงเด่นกันนี้ จะนำไปสู่ความคับข้องใจ และความลำเอียง

๓. สาเหตุทางการรับรู้ก่อให้เกิด แนวโน้มหรือความลำเอียงในการเห็นภาพ โดยอาศัยประสบการณ์เดิม ทั้งนี้เพราะ

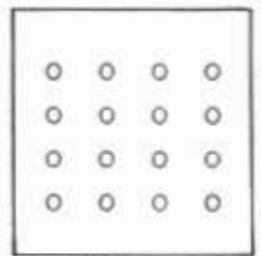
๓.๑ ความใกล้ชิดกันของวัตถุในแต่ละภาพที่

เห็น ทำให้มีแนวโน้มที่จะมองภาพออกมาตามแนวตั้ง หรือแนวนอนของภาพที่มองเห็น ในภาพ ก. การรับรู้ทางการเห็นมีแนวโน้มให้เกิดความลำเอียง ทางแนวตั้ง มากกว่าแนวนอน และในภาพ ข. การรับรู้ทางการเห็นมีแนวโน้มให้เกิดความลำเอียง ทางแนวนอนมากกว่าแนวตั้ง

ก.

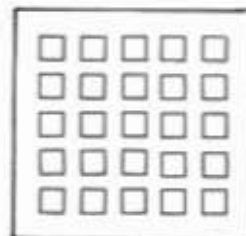
ข.

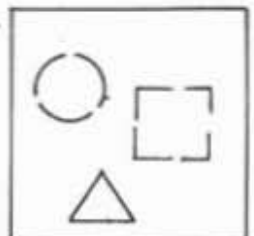
๓.๒ มีแนวโน้มให้เกิดความลำเอียงที่จะเห็นภาพหนึ่งเด่นชัดออกมา เช่นในภาพ ค. ถึงแม้ว่าสีดาในกรอบสี่เหลี่ยมจะอยู่ต่างบรรทัด แต่เนื่องจากความคล้ายคลึงกัน จึงทำให้การรับรู้ของมนุษย์ มีแนวโน้มหรือความลำเอียงที่เห็นภาพเป็นตัวอักษร X หรือเครื่องหมายคูณ

๓.๓ เค้าโครงที่สมบูรณ์ของวัตถุ (Closure) การรับรู้ทางการเห็น หรือความลำเอียงที่จะมีแนวโน้มต่อภาพที่สนิทตามประสบการณ์เดิม เช่น ในภาพ ง. มีรูปร่างกลม รูปสี่เหลี่ยม และรูปสามเหลี่ยมที่ไม่สมบูรณ์ การเรียนรู้ที่ได้รับมา ทำให้เกิดความลำเอียงที่จะรับรู้โดยการต่อภาพ ไม่สมบูรณ์ ให้กลายเป็นภาพที่สมบูรณ์ขึ้นมา

ค.

ง.

โสภา ชูพิกุลชัย

บรรณานุกรม

โสภา ชูพิกุลชัย จิตวิทยาสังคม ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๒๒

Atkinson, L.R., R.C. Atkinson and E.R. Hilgard. Introduction to Psychology. 8th.ed. New York, Harcourt Brace Javanovich, 1983.

Maun, Lean. Social Psychology. Sydney, John Wiley & Sons, 1969.

โสภา ชูพิกุลชัย (๒๕๒๒) จิตวิทยาสังคม ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๒๒

Atkinson, L.R., R.C. Atkinson and E.R. Hilgard. Introduction to Psychology. 8th.ed. New York, Harcourt Brace Javanovich, 1983.

Maun, Lean. Social Psychology. Sydney, John Wiley & Sons, 1969.